

Zaključek projekta Še smo tu! – Domorodne vrste še nismo izrinjene

Besedilo: Damjan Vinko

Sredi julija 2018 smo začeli z izvajanjem projekta Še smo tu! – Domorodne vrste še nismo izrinjene in ga po 15 mesecih, oktobra 2019, končali. Projekt s krajšim imenom Še smo tu! je potekal v partnerstvu Herpetološkega društva – *Societas herpetologica slovenica* (SHS), Slovenskega odonatološkega društva (SOD) in Centra za kartografijo favne in flore (CKFF). V višini 40.000 evrov ga je sofinanciralo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju ohranjanja narave, okolja in prostora.

Nekaj o polemiki samega razpisa, na katerem je bil projekt odobren, sem v *Trdoživu* tudi že napisal. Kot nadaljevanje lahko dodam še grenko vest, da so tokrat na MOP »pozabili« podobno sofinanciranje razpisati za prihodnji leti in tako nevladne organizacije s področja ohranjanja narave v prihodnjem obdobju vsaj za zdaj ne moremo pričakovati finančne podpore resornega ministrstva za svoje delovanje. Če je MOP nekako še poskrbel za financiranje okoljskih projektov v okviru Podnebnega sklada, so tamkajšnje službe pozabile na preostala področja ministrstva in tako MOP vnovično prispeva k slabljenju nevladnega sektorja. A naj prispevek vendarle ostane pri našem Še smo tu!

Več osnovnih informacij o projektu Še smo tu!, katerega skupna vrednost je bila slabih sedemdeset tisočakov, je, poleg v objavah zadnjih dveh naših biltenov, dosegljivih na <http://www.ckff.si/projekt.php?pid=54>. Glavni cilji projekta so bili izvesti tradicionalne terenske dejavnosti prijaviteljev in na njih aktivno zbirati podatke o razširjenosti vrst, tudi s pomočjo vključevanja javnosti v ljudsko znanost, ter ozaveščanje in izobraževanje o pomenu lokalne biotske raznovrstnosti ter narave. Posredno so bili cilji povezani še z mreženjem nevladnih organizacij, omogočanjem našega osnovnega delovanja in povezovanjem članov obeh vključenih društev. Cilje nam je vsekakor uspelo doseči, nekatere celo preseči.

Projekt je zajemal štiri sklope: 1) informiranje javnosti o projektu, 2) ljudska

V projektu smo zbrali 15 podatkov o pojavljanju črnice (*Hierophis viridiflavus*) in 24 fotografij te zelo hitre kače. (foto: Jošt Prevč, 14. IV. 2019)

znanost, 3) osveščanje ter 4) skupinski popisi in izobraževanja. V prvem sklopu smo partnerji o aktivnostih projekta pripravili preko 60 objav na svojih Facebook profilih in v različnih glasilih. V drugem je CKFF preko BioPortala zbral več kot štiri tisoč fotografij, ki so prosto dostopne. V tretjem je SHS izvedel 33 intervencij Kačofona. Člani so prispevali besedilo za knjižico *Dvoživke in plazilci visokogorja Slovenije*, ki je bila izdana v sodelovanju med CKFF in SHS in je dosegljiva tudi na spletni strani CKFF. SOD je v tem sklopu izdal 33. številko biltena *Erjavecija* in bdela nad financiranjem izdaje *Trdoživa*. Po številu aktivnosti je bil četrti sklop najobsežnejši, vseboval je delovanje odonatoloških in/ali herpetoloških skupin na treh študentskih taborih in pomoč še pri

enem, izvedbo dogodka BioBlitz Slovenija 2019 ter skupinske popise, kjer sta društvi organizirali po tri terenske vikende. Za digitalizacijo vseh teh zbranih podatkov je nato poskrbel CKFF in tako so vsi v projektu pridobljeni podatki tudi javno objavljeni in dostopni na *BioPortal.si*, pod zavihkom projekta Še smo tu! Izdanih je bilo več prispevkov, tako favnističnih kot obveščevalnih.

Še nekaj številčnih rezultatov. Da smo v obeh prostovoljnih društvih opravili vse te aktivnosti, smo v izvedbo projekta člani SHS in SOD vložili kar 2.462 ur prostovoljskega dela. Preračunano v skladu z *Zakonom o prostovoljstvu* je bil naš prispevek v človeški sili tako vreden kar 25.081 evrov, pri čemer ure 75 popisovalcev na

Zletan samec temnega slaniščarja (*Selysiothemis nigra*) ob tretjem opazovanju vrste v Sloveniji. Nam najbližje najdbe vrste so znane z italijanske obale na drugi strani Tržaškega zaliva in s hrvaškega otoka Krk. (foto: Damjan Vinko, 14. VII. 2019)

BioBlitzu sploh niso štete. Na dogodku BioBlitz Slovenija 2019 je bilo na Loškem polju zbranih 2.524 podatkov o prisotnosti 897 vrst živali, rastlin in gliv. Na treh taborih se je število zbranih podatkov ustavilo pri 1.302. Odonatologi smo na terenskih vikendih v Prekmurju, Slovenski Istri in na Ljubljanskem barju v šestih dneh zbrali 543 podatkov, herpetologi so jih 149 – poleg na Kras in ob Kolpo so se

odpravili še v Julijske Alpe, z namenom poiskati neotenične forme planinskih pupkov (*Ichthyosaura alpestris*). Slednjih niso našli, opazili pa so slabo stanje populacij planinskih pupkov, ki živijo v vodah z vnešenimi ribami. Pupki so bili v teh vodah vidno shirani, najbrž zaradi močne kompeticije z naseljenimi ribami in plenilskega pritiska rib na njih. V sklopu projekta smo zabeležili pojavljanje 56 vrst

V sklopu aktivnosti ljudske znanosti smo na spletni portal dvakrat prejeli fotografije podleska (*Muscardinus avellanarius*), našega najmanjšega zavarovanega polha, ki je tudi z objavo na Facebook profilu BioPortal požel veliko navdušenja. (foto: Ana Lokovšek, 17. X. 2018)

Ob zaključku projekta se je 7. X. 2019 sestala večina projektnih prostovoljcev Slovenskega odonatološkega društva in si po uspešno opravljenem delu zavriskala: »Še smo tu!«

kačjih pastirjev, kar predstavlja 78 % naše favne kačjih pastirjev. Vse to s ciljem boljšega poznavanja favne Slovenije, za katere resno proučevanje državno naravovarstvo ne najde pravega motiva, in druženja ter izobraževanja članov društev.

Katere so bile najzanimivejše najdbe? Zabeležili smo eno bolj poznih najdb koščičnega škratca (*Coenagrion ornatum*) pri nas; v Škocjanskem zatoku prvič popisali navadnega kamenjaka (*Sympetrum vulgatum*); se nagledali levov barjanske deve (*Aeshna juncea*) na Menini planini, od koder tudi sicer nimamo veliko podatkov o kačjih pastirjih; bili deležni tretjega opažanja temnega slaniščarja (*Selysiothemis nigra*) pri nas – prvega po letu 2012; dodali štiri vrste na seznam kačjih pastirjev širše okolice Ivančne Gorice; še s pomočjo udeležbe v ljudski znanosti smo zbrali 105 podatkov za travniškega škratca (*Coenagrion puella*), 138 za sinjega presličarja (*Platycnemis pennipes*) in 149 za modrega kresničarja (*Ischnura elegans*). Zabeležili smo tujerodnega turškega gekona (*Hemidactylus turcicus*) v Luki Koper, podleska (*Muscardinus avellanarius*) na Rožniku, na Mlaki pri planinskem domu na Črni prsti med podatke dodali drugo najvišje opažanje belouške (*Natrix natrix*) pri nas, na kalu pri Rakitovcu opazovali kobranko (*N. tessellata*), ki v Sloveniji skorajda nima podatka izven vodotokov z ribami ...

Je torej sploh še treba razpravljati, zakaj bi država morala podpirati delovanje nevladnih organizacij s področja ohranjanja narave in prekiniti z vzdrževanjem stanja živetarjenja le-teh, ki obenem tudi onemogoča razvoj na področjih, ki jih pokrivamo? 🌿